

ELMÉLET ÉS PRAKTIKUM HAGYOMÁNYTISZTELET ÉS MODERNITÁS

TANULMÁNYKÖTET

Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Miskolc

2022

Elmélet és praktikum – hagyománytisztelet és modernitás

Jubileumi Konferencia

2021. június 4.

TANULMÁNYKÖTET

Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Miskolc

2022

Szerkesztette:

Dr. Juhász Ágnes PhD

habil. egyetemi docens

Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Civilisztikai Tudományok Intézete

Polgári Jogi Tanszék

Lektorálta:

Dr. Pusztahelyi Réka PhD

egyetemi docens

Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Civilisztikai Tudományok Intézete

Polgári Jogi Tanszék

A szerkesztésben közreműködött:

dr. Sztermen Orsolya Lili

PhD hallgató

A kéziratok lezárásának időpontja: 2022. február 28.

A tanulmánykötet az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.

ISBN 978-963-358-145-2

ISBN 978-963-358-146-9 (elektronikus kiadás)

© szerzők és a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

TARTALOM

Tartalom.....	1
Előszó.....	5

I. RÉSZ: A KONFERENCIA PLENÁRIS ÜLÉSÉN ELHANGZOTT ELŐADÁSOK ÍRÁSOS ANYAGAI

HARMATHY ATTILA

Nemzedékek a magyar polgári jogban a XX. században.....	8
---	---

LENKOVICS BARNABÁS

Házasság és család: múlt, jelen, jövő.....	16
--	----

LESZKOVEN LÁSZLÓ

Dologi és kötelmi jog – hagyománytisztelet és modernitás Ünnepi gondolatok egy kettős évforduló apropóján.....	29
--	----

II. RÉSZ: TANULMÁNYOK A SZEMÉLYEK JOGA, A CSALÁDJOG, ÉS A SZELLEMI ALKOTÁSOK JOGA KÖRÉBŐL

MOLNÁR SAROLTA

A család helye a jogrendszerben.....	40
--------------------------------------	----

KRISTON EDIT

A házastársak vagyoni viszonyai az 1952. évi IV. törvény előtt.....	51
---	----

STRIHÓ KRISZTINA

Az örökbefogadás elméleti és gyakorlati kérdései, dilemmái.....	67
---	----

POGÁCSÁS ANETT

Formalitásmentes oltalom elve a szerzői jogban – pusztán hagyománytisztelet vagy a modern szerzői jog kiindulópontja?.....	78
--	----

SÁPI EDIT

Állandóság a változó szerzői jogban.....	93
--	----

III. RÉSZ: DOLOGI ÉS KÖTELMI JOGI TANUMÁNYOK

BORBÉLY ZOLTÁN

A magyar polgári jog fejlődéstörténetének lehetséges paradigmái..... 106

DÚL JÁNOS

A dologi jog alapelveiről régen és ma, avagy a vagyonkezelői jog viszonya a dologi jog alapelveihez 123

GOMBOS KATALIN

Szladits Károly öröksége – az újabb bírói jogértelmezési gyakorlat tükrében.. 139

JUHÁSZ ÁGNES

Adalékok a szerződésátruházás jogintézményének megítéléséhez az Alkotmánybíróság határozata és a Kúria gyakorlata nyomán..... 166

PRUGBERGER TAMÁS

A gazdasági társasági jogalanyiség tételes jogi módosulásának kihatása a munkával összefüggő szerződésekre 190

PUSZTAHELYI RÉKA

Tisztességtelen befolyásolás és kizsákmányoló ügylet..... 206

SZALMA JÓZSEF

Orvosi mint professzionális (szakmai) polgári jogi felelősség..... 224

TÓTH GERGŐ JÓZSEF

Az ajándék minden esetben elfogadható? – Gondolatok a jóerkölcsbe ütköző szerződésekről..... 274

VÖLCSEY BALÁZS

Az elévülés szabályrendszere az anyagi jog és az eljárásjog összefüggésében .. 280

IV. RÉSZ: A KONFERENCIÁN ELHANGZOTT TOVÁBBI TANULMÁNYOK A MAGÁNJOG TERÜLETEIRŐL

BENKE JÓZSEF

A fejlődés teremtette joghézag és a „cessans ratio legis” – A boszorkányoktól a digitális szolgáltatásokig 300

BOÓC ÁDÁM

Digitalizáció és választottbíráskodás 321

FAZAKAS ZOLTÁN JÓZSEF

Gondolatok a társaságalapítás egyes kérdéseiről 331

PAPP TEKLA

A közjogi jogi személy – megoldandó dilemma-e? 352

REINES JÁNOS

Útban az e-végrendelet felé: integrálhatóak-e a digitális vívmányok a végrendeletek tradicionális alakszerűségi követelményei közé? 373

SÁNDOR ISTVÁN

Az alapítványok jogának átalakulása – a magyar magánjog válaszai a külföldi tendenciákra 389

Fazakas Zoltán József*

GONDOLATOK A TÁRSASÁGALAPÍTÁS EGYES KÉRDÉSEIRŐL

Bevezető gondolatok

A gazdasági élet vérkeringését adó egyedi szerződések alanyai döntően a gazdasági társaságok¹, annak ellenére, hogy a gazdasági tevékenységek folytatásának alapvetően nem feltétele a társaságalapítás.² A tagoktól elkülönült jogi személyiség, vagyon és/vagy felelősség, illetve helytállás nem csak a jogalanyiség lényegi feltételeként funkcionálnak³, hanem az ezen elemekben rejlő egyértelmű előnyök⁴ a társaságokat a gazdasági élet valós alapelemeivé teszik.⁵

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) szerint a gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik.⁶ A törvényi fogalom teleologikus értelme a felek üzletszerű gazdasági tevékenységében és az azt szolgáló jogi entitás létrehozatalában ragadható meg, amely teljes egészében összhangban áll

---

* Dr. Fazakas Zoltán József egyetemi tanársegéd, Károli Gáspár Református Egyetem, ÁJK, Kereskedelmi Jogi és Pénzügyi Jogi Tanszék, fazakas.zoltan.jozsef@kre.hu.

¹ FERENCZI Fanni – PRUGBERGER Tamás: *A vállalkozás és a vállalkozói tevékenység egyes gazdaságjogi és gazdaságpszichológiai problémáiról*, Kapitális Kft., Debrecen, 2016, 9. o.

² Ezen megállapítást támasztja alá a jog oldaláról tekintve többek között az 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről 2. § b) pontja szerinti vállalkozó fogalom. Másik oldalról azonban megjegyzendő a klasszikus kivétel a koncessziós jog, elvégre az 1991. évi XVI. törvény a koncesszióról 20. §-a szerint a koncessziót elnyerő személy tevékenység ellátását koncessziós társaság megalapításának kényszeréhez köti.

³ NOCHTA Tibor: *A polgári jogi felelősség szabályai az új Polgári Törvénykönyvben*, In: GRAD-GYENGE Anikó: *Egy új korszak hajnalán*, Acta Caroliensia Scientiarum Iuridico–Politicarum VI., Károli Gáspár Református Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Budapest, 2013, 152-153. o.

⁴ SZALAI Ákos: *A gazdasági szervezetek jogáról és közgazdaságtanáról*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Pázmány Law Working Papers, 2018/17., Budapest, 2018, 18-35. o.

⁵ Egyebekben megjegyzendő, hogy egyes gazdasági tevékenységek ellátása, különösen közérdekvédelmi vagy egyéb jogpolitikai szempontból meghatározott gazdasági társaságok alapításához kötött. Erre példa a teljesség igénye nélkül az 1996. évi XLVIII. törvény a közraktározásról, 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról, a 2014. évi LXXXVIII. törvény a biztosítási tevékenységről.

⁶ Ptk. 3:88. §

azzal a törvényi alapállással, amely szerint a polgári jog szabályai alapvetően arra hivatottak, hogy az általuk biztosított magánautonómia lehetőségével élve a személyek alapvető vagyoni és személyi viszonyai kiteljesedjenek, az általuk megfogalmazott célokat szabályozott körülmények között elérhessék.⁷

A gazdasági társaságok, mint jogi személyek a magánjogi autonómia talaján jogügyleti akarat alapján létesítő okiratok, társasági szerződés, alapító okirat vagy alapszabály által – cégjogi formai feltételek mellett – konstituálódnak⁸, amely létesítő okiratok megszerkesztése és a cégeljárásban való képviselő ellátása gyakorlatilag ügyvédi monopól tevékenységként azonosítható.⁹ Jelen tanulmány tárgya ezen okokból kifolyólag a létesítő okiratok és az azt létrehozó felek, tagok, alapítók kapcsolatának a vizsgálata abból a szempontból, amely az ügyleti akarat kialakulása, az ebből eredő tájékoztatási kötelezettség között áll fent elvezetve a felek kinyilvánított akaratát megtestesítő és azt formailag és tartalmilag tanúsító okirati ellenjegyzésig.

A vizsgálat indoka abban lelhető fel, hogy a Ptk. szabályai és diszpozitív rendelkezései ugyan alapvetően piacbarát, vállalkozásbarát rugalmas szabályokkal igyekeznek az Alaptörvény¹⁰ M) cikkében foglalt vállalkozási szabadságot, XII. cikkében elismert vállalkozáshoz való jogot kiteljesíteni, ugyanakkor egyéb jogszabályaink – különösen a 21/2006. (V. 18.) IM rendelet a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről (a továbbiakban Rendelet) mellékleteiben szereplő, bevezetésük óta többször módosított társasági szerződésminták, helyesebben létesítő okirat minták – alkalmazása dominánssá válva „sematikus” társaság alapításokhoz vezetett. Mindezekből fakadóan a jogi szolgáltatások kapcsolódási pontjai mind a társaság alapítás, mind a módosítás körében különös kérdéseket vetnek fel az okirati ellenjegyzés és a tájékoztatási kötelezettség tekintetében a 2017. évi LXXVIII. törvény az ügyvédi tevékenységről (a továbbiakban Üttv.) rendelkezéseire is figyelemmel.

Köztudomású ügyvédi szakmai szabály, hogy valamennyi konkrét ügyvédi tevékenység megkezdését megelőzően különösen fontos a megbízó megfelelő

---

⁷ VÉKÁS Lajos: *A Ptk. társadalmi modellje*. In: VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter (szerk.): *A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal*, CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., Budapest, 2013, 18-19. o.

⁸ CSEHI Zoltán: *A jogi személyek szabályozása az új Polgári Törvénykönyvben és annak tervezeteiben*, In: Gondosné dr. Pusztahelyi Réka (szerk.): *Miskolci Konferenciák 2012. Jogi személyek az új Polgári Törvénykönyvben*, Novotni Alapítvány, Miskolc, 2013, 68-71. o.

⁹ A létesítő okiratokat a Ptk. 3:95. § (2) bekezdése alapján közjegyzői okiratba vagy ügyvéd, illetve valamelyik alapító kamarai jogtanácsosa által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni. Jelen tanulmányban foglalt elemzés – figyelemmel a gazdasági életben tapasztalt ügyvédi közreműködés domináns jellegére – a tevékenység ügyvédi jellegére összpontosít.

¹⁰ Magyarország Alaptörvénye, 2011. április 25.

tájékoztatása. Társaságalapítás során a tájékoztatási kötelezettség különösen hangsúlyos, mert az annak eredményeként létrejövő létesítő okirat a felek között nem csak hosszú távú elköteleződést jelent, hanem új jogalany megalkotását eredményezi a létesítő okirattal mint *sui generis* organizációs megállapodással.¹¹ Az ügyvédi, illetve kamarai jogtanácsosi tevékenységre fókuszálva az okirati ellenjegyzés jogszabályi¹² keretei alapján rögzíthető, az okiratszerkesztési és okirati ellenjegyzési tevékenység a tájékoztatási kötelezettséggel kéz a kézben jár. Joghatásokat kiváltó akaratnyilatkozatok okiratba foglalása lehetetlen megfelelő tájékoztatás, mint akaratot befolyásoló és feltáró tevékenység nélkül. Az így feltárt ügyleti akarat valójában nem más, mint a konkrét jogi szolgáltatásra vonatkozó megbízási szerződés megbízói oldalán lévő utasítási jog alapja. A fentiekből tehát egyenesen következik, hogy a társaságalapítás során ugyan a gazdasági kockázatot a társasági tagok mint megbízók viselik, de a megbízói döntések és ezáltal a megbízói utasítások alapját, ezáltal a gazdasági kockázatviselés lényeges előfeltételét a megfelelő jogi tájékoztatás képezi.

Kiemelendő, hogy a megfelelő jogi tájékoztatás értelemszerűen nem tartalmazhatja a gazdasági kérdésekről való üzleti döntéseket, azonban – többek között – a társasági formák közötti különbségek ismertetése, különösen a tagoktól elkülönült jogi személyek jellegzetességeinek, a helyállási, felelősségi típusainak feltárása és az azokról való egyedi tájékoztatás elengedhetetlen. A tájékoztatási kötelezettség azonban nem merülhet ki általánosságban a Ptk. kapcsolódó rendelkezéseinek felvázolásában, vagy a Rendelet szerinti minta pontjainak áttekintésében és kitöltésében. Elvégre – különösen a vitatható módon a 2006. évi V. törvény a cégnylvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról (a továbbiakban Ctv.) rendelkezései között elhelyezett és ezért nehezen áttekinthető további anyagi jogi¹³ szabályok, így elsődlegesen az eltiltás, illetve a kényszertörlési eljárás rendelkezései között olyan hosszútávon érvényesülő szankciós jellegű normák lelhetők fel, amelyek kevésbé köztudomásúak – és így döntő hatással vannak a gazdasági szerepvállalásra, pontosabban kockázatvállalásra. A tájékoztatási kötelezettség teljesítése így nem csak az adott konkrét egyedi ügyben bír relevanciával, hanem lényegét tekintve a felelősségteljes társaságalapítást szolgálva, azt tekintve közérdekvédelmi célból is értelmezhető.

---

¹¹ PAPP Tekla: *Társasági szerződés*, In: DÜL János – LEHOCZKI Zóra Zsófia – PAPP Tekla – VERESS Emőd: *Társasági jogi lexikon*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019, 266. o.

¹² Üttv. 2. § (1) bekezdés d) és e) pont, 32. és 42-46. §

¹³ SZIKORA Veronika: *A társasági jog és a Polgári Törvénykönyv kodifikációjának összefüggései*, In: VÉKÁS Lajos (szerk.): *Fejezetek a Polgári Törvénykönyv keletkezéstörténetéből*, Magyar Közlöny Lap és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2018, 87-139. o., 137. o.

A tételt leegyszerűsítve, a vizsgálat tárgya abban összegezhető, hogy a társaságalapításnak, mint hosszú távú elköteleződésnek megfelelő ténybeli és jogi alapokon kell-ene nyugodnia, és a Ptk. megváltozott emberképéből¹⁴ fakadóan professzionális szemlélettel kell-ene találkoznia, elkerülendő azon súlyos jogkövetkezményeket, amelyek a tagi felelősség, illetve helytállás érvényesítésével rendszerint együtt járnak. Ahogyan a klasszikus polgári jogi szerződések esetében elvárt – és a kontraktuális felelősség által szankcionált –, a megfontolt és komoly üzleti döntések szerinti professzionális üzleti szemlélet érvényesülése, úgy a társaságalapítás során ezen alapállás még hangsúlyosabb érdekként jelenik meg arra is figyelemmel, hogy a monista álláspont alapján a Ptk.-ba illesztett társasági jog szorosabb kapcsolatot feltételez a társasági jog és a kötelmi jog között.¹⁵ A kérdéskör különös aspektusát képezi egyebekben, hogy míg a polgári jogi szerződések esetében a bírói út opcionális, addig a létesítő okiratok a bírói kontroll elve alapján fokozott jogi ellenőrzésnek vannak kitéve, a nyilvántartásba vételi kötelezettség e körben automatikus bírói ellenőrzést jelent, azaz a felek akaratától függetlenül érvényesül az állam jogi kontrollja.

1. A társaságalapítás és a tagi akarat tájékoztatással kapcsolatos összefüggései: alapkérdések

A társaságalapítás a társulási szabadságból fakad, egyrészt jelenti az alapítás elhatározásának és e körben a partnerválasztás szabadságának jogát, valamint a tartalom megválasztásának szabadságát. Az elhatározás, mint döntés azonban magában hordozza a korlátok, illetve a társasági jog szabályozásában rejlő különleges normák feltétlen érvényesülését is.¹⁶ Figyelemmel arra, hogy a létesítő okiratok mindig egy jogi entitás létrehozatalára irányulnak¹⁷, a társaságalapításban részt vevő tagok egy rendkívül összetett szabályozással találkoznak, amelyben hangsúlyos szerepet nyernek az imperatív, kógens, klauzikálisan kógens szabályok a diszpozitív kiindulópont deklarációja ellenére.¹⁸ Mindezeknek megfelelően a megfontolt társaságalapítási döntések nem csak gazdasági célok

---

¹⁴ VÉKÁS i.m. 18-19. o.

¹⁵ MISKOLCZI BODNÁR Péter: *Változások a részvénytársaságok jogában*. In: Gondosné dr. Pusztahelyi Réka (szerk.): Miskolci Konferenciák 2012. Jogi személyek az új Polgári Törvénykönyvben, Novotni Alapítvány, Miskolc, 2013, 131-150. o., 134. o.

¹⁶ PAPP Tekla: *Atipikus szerződések*. HVG-ORAC, Budapest, 2019, 113-114. o.

¹⁷ HARSÁNYI Gyöngyi: A gazdasági társaságok alapítása. In: Majoros Tünde (szerk.): *Gazdasági társaságok a Polgári Törvénykönyvben*, Patrocinium, Budapest, 2016, 72-77. o.

¹⁸ AUER Ádám: *A diszpozitív jelentősége a társasági jogban*, Magyar Jog, 2016/7-8. sz., 395-404. o., 395-396. o.

alapjain értelmezendők, hanem az összetett szabályozás tényéből fakadóan, a jog oldaláról is különös kihívásokkal állnak szemben.

Köztudomású, hogy hosszas társadalmi és szakmai vitát követően, amely a polgári jogi kodifikáció során a monista és dualista szabályozás érvei között zajlott¹⁹, a jogalkotó az előbbi álláspontot elfogadva külön könyvbe integrálta a társasági jogot és ezáltal a társasági szerződést²⁰, a Ptk. Harmadik Könyvében.²¹ Mindezek eredményeképpen amennyiben a fél vagy felek a társulási szabadságukkal élve valamilyen gazdasági társasági formában kívánják elérni gazdasági céljaikat, úgy az adott cél elérésére leginkább alkalmas – vagy jogszabályban kötelezően rögzített – társasági formát kiválasztva szükséges az adott társaságra vonatkozó szabályokat, illetve a valamennyi gazdasági társaságra alkalmazandó előírásokat, végezetül a jogi személy általános szabályait alkalmazniuk a Ctv. normarendszere mellett. Ezen szabályok keretként határozzák meg az adott társaság formáját, tartalmát, amelyek mellett lehet alkalmazni továbbá a leginkább megfelelő belső szabályozási technikákat, élve a diszpozitivitás jogával. Az ily módon létrehozott társaság mint jogi személy tehát egy fikción alapuló megszemélyesítés jogtechnikai megoldása,²² a fikció azonban komoly üzleti és jogi megfontolás eredménye, amelynek tételes tájékoztatáson kell alapulnia.

Külön kiemelését érdemel e körben a Rendelet mellékletében megtalálható iratminták kérdése. A szerződésminták jogalkalmazói oldalon alapvetően vetik fel az akarati tényezők mellett a diszpozitivitás kérdését, elvégre alkalmazásuk esetén a bennük foglaltaktól eltérni nem lehet, a rendelkezéseket sem kiegészíteni, sem pedig az iratmintában rögzített, egyébként az adott felek

---

¹⁹ SÁNDOR István: *Tanulmányok a társasági jog területéről*, Patrocinium, Budapest, 2015, 183-193. o.

²⁰ Itt kell megjegyezni, hogy a Ptk. 6:498-6:513. §-aiban szabályozott társasági szerződés nem tévesztendő össze a Harmadik Könyvben szabályozott gazdasági társaságokra vonatkozó társasági szerződéssel, elvégre az nem hoz létre önálló, tagoktól elkülönülő jogi személyt. A polgári jogi társaság, mint szerződés az abban részt vevő felek érdekeit és közös céljait rögzítő kötelem, az nem haszonszerzési célú, illetve nem feltétlenül gazdasági tevékenységet tartalmaz. L. KISFALUDI András: *A polgári jogi társasági szerződés*, In: VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter (szerk.): *A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal*, CompLex Kiadó, Budapest, 2013, 927-936. o.

²¹ CSEHI Zoltán: *Az egyesület és az alapítvány az új Polgári Törvénykönyvben*. In: GRAD-GYENGE Anikó (szerk.): *Egy új korszak hajnalán*. Acta Caroliensia Scientiarum Iuridico-Politicarum VI., Károli Gáspár Református Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Budapest, 2013, 79-82. o.

²² SÁRKÖZY Tamás: *A jogi személy elméletének alakulása. Vizsgálódások a szervezetek komplex jogalanyiságáról*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1985, 61. o.

számára irreleváns rendelkezésekből törölni sem lehet.²³ A felek általi tartalomalakítás szabadsága ebben az esetben – amely a társaságalapítások közel 90%-t jelenti – gyakorlatilag illuzórikus. A felek e körben csak azt dönthetik el szabadon, hogy alkalmazzák-e a jogszabályban rögzített szerződésmintát vagy sem. Amennyiben a felek a szerződésminta alkalmazása mellett döntenek, döntési szabadságuk csak az iratminta kiválasztására és annak megfelelő kitöltésére terjed ki, a tartalmi kérdések egyéb alakítására nem, így a diszpozitív-kógens szabályok közötti választás kérdése nem merül fel.²⁴ A szerződésminták kétségtelen előnye a társaságalapítás meggyorsítása és illetékmentessége, azonban annak merev szabályai a Ptk. alapállásával ellentétesek. A 2013. évi CCLII. törvény az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról miniszteri indoklása e körben leszögezte, hogy a szerződésminták nem vállalkozhatnak arra, hogy valamennyi lehetséges döntés tekintetében alternatívát kínáljanak, azok célja inkább annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy egy általános modell szerint a társaságot alapítani kívánó tagok a lehető legegyszerűbb módon létrehozassák gazdasági társaságukat. A minta alkalmazásának jogpolitikai és gyakorlati indokai a miniszteri indokolásból következően a tranzakciós költségek csökkentésében, az időmegtakarításban, az egyszerűségben leheltek fel, amely indokok alapvetően védhetők, ugyanakkor azok sematikus, rutinszerű és automatikus kitöltése pontosan a megfontolt és tényleges, hatékony tájékoztatáson alapuló, professzionális üzleti szemléletű döntéshozatal kívánalmával áll szemben. Mindezek alapján, a megfontolt tájékoztatáson alapuló és ellenjegyzéssel is tanúsított ügyleti akarat feltárása érdekében szükséges kiemelni, hogy a szerződésminták szövegei az adott cégformára vonatkozó törvényi szabályokat is csak részben tartalmazzák és alapvetően csak az adott társaságtípusra összpontosítanak. Ennek megfelelően alapvetően hiányoznak a gazdasági társaságokra vonatkozó általános szabályok, illetve több esetben az adott társasági forma tekintetében kiemelt jelentőségű rendelkezések.²⁵

---

²³ Pontosabban ilyen esetben az egyszerűsített cégeljárás által felkínált előnyök nem élvezhetők, azaz a mintaokirat fenti tartalmi vagy formai módosítása esetén az általános szabályok szerinti cégeljárás alkalmazandó.

²⁴ VÉKÁS Lajos: *A Polgári Törvénykönyv alkalmazásának első gyakorlati tapasztalatairól*, In: VÉKÁS Lajos (szerk.): *Fejezetek a Polgári Törvénykönyv keletkezéstörténetéből*, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2018, 333. o.

²⁵ A közkereseti társaság esetében a szerződésminta 5. pontja tartalmazza a tagok felelősségét (!) – valójában itt helytállásról van szó, ugyanakkor helyesebb lenne a Ptk. 3:139. §-ban foglalt rendelkezéseinek külön szerepeltetése. Ennek hiányában az ügyvéd kötelezettsége a társasággal együttes tagi perlésre és annak következményeire való felhívás megtétele. Hasonlóképpen indokolt a Ptk. 3:151. §-ban foglalt helytállási szabályok tételes rögzítése. A felelősségre és

Az akarat tényezőt illetően megemlítendő az adott cégforma fogalmának mintaokiratbeli hiánya. Természetesen a felek – az esetek jelentős részében – alapvetően tisztában vannak az általuk választott cégforma legfontosabb jellegzetességeivel, ugyanakkor a választott cég fogalmának szabatos meghatározása, mint az *ügyleti akarat* tárgyának tényleges ismerete kiemelt jelentőségű. Az ügyleti akarat szempontjából emelendő ki továbbá, hogy a minták ugyan alapvetően tartalmazzák a vagyoni hozzájárulás kérdéseit, annak mértékét, módját, rendelkezésre bocsájtásának határidejét, azonban nem tartalmazzák az apporttal kapcsolatos különleges rendelkezéseket, a személyes közreműködéstől való lényeges elválasztást, az apport értékelésével összefüggő kérdéseket, a helytállási kötelezettségeket, továbbá a tagi helytállási, illetve felelősségi alakzatok megfelelő tisztázását és a kontraktuális felelősség külön kihangsúlyozását. Szintén nem rendezettek a mintaokiratokban a vagyoni hozzájárulás elmulasztásával kapcsolatos kérdések, a kisebbségvédelem, a tag kizárásának lényegi elemei, valamint a társaságok szervezeti kérdéseinek és a társasági szervek közötti tartalmi különbségeinek kérdései. A szervezeti kérdésekről való tájékoztatás különös jelentőségét adja, hogy sok esetben a cégek tagoktól elkülönült jogi személyiségének jelentőségéről, természetéről, annak polgári és büntetőjogi aspektusairól a tagok nem rendelkeznek kellő ismeretekkel, ahogyan a legfőbb szerv és a menedzsment feladatainak és hatáskörének különbsége sem egyértelmű számukra. Különösen az ügyvezetés, a képviselő, a cégjegyzés tekintetében fontos a minta formai szövegén túl az érintett jogintézmények tartalmi megismertetése, különösen a tagok utasítási lehetőségeinek hiányát illetően. Hasonlóképpen az adott egyedi ügy tekintetében szükséges a tagi minőség feltételrendszerének, az esetleges képesítési

---

helytállásra vonatkozó szabályok nem teljes körű felvázolása ugyanis a valós és megfontolt megbízói akarat kialakulása ellen hat. Különösen indokolt egyebekben a szerződés minta 14. és 15. pontjának részletes kifejtése a tagsági viszony, illetve a társaság megszűnésének különleges eseteit illetően. E körben hangsúlyozandó, hogy a közkereseti vagy betéti társaság törvény erejénél fogva való megszűnési okainak fel nem tárását a bíróság ügyvédi felelősség körében műhibaként értékelhető. A betéti társaság esetében a közkereseti társaságnál felvázoltak az irányadók azzal, hogy a betéti társaság szerződés mintájának 6. pontjában rögzített bel-és kültagi minőség közötti különbségtétel ismertetésén túl a tagi helytállás esetében a bel-és kültagi minőség változására vonatkozó Ptk. 3:157. §-ban foglalt rendelkezésekről való külön kioktatás is indokolt annak hiánya okán. A korlátolt felelősségű társaság esetében az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság mintája 10. pontjával kapcsolatban a tájékoztatás keretében érdemes kiemelni, hogy az alapító nem csak a legfőbb szerv jogait gyakorolja, hanem e körben az ügyvezetést utasíthatja is. Ezzel szemben a többszemélyes korlátolt felelősségű társaság esetében az általános szabály ismertetése különösen fontos, tudatosítva a tagok számára, hogy a menedzsmenttel szemben utasítási jogkörük nincs.

követelmények jelentőségének feltárása, a társasági jognyilatkozatok megtételének módjáról és idejéről való tájékoztatás megtétele. Kiemelt jelentőséggel bír e körben a székhely és központi ügyintézés helyének különbségtételéről való tájékoztatás, illetve a felek gazdasági tevékenységére utaló módon a bejelentéshez, illetve engedélyhez kötött tevékenységek különbségtételének ismertetése. Végezetül a társaság megszűnésének különösen helytállási, felelősségi kérdései sem jelennek meg a mintaokiratokban. Különösen felelősségre és helytállásra vonatkozó szabályok nem teljes körű felvázolása a valós és megfontolt fél akaratának kialakulása ellen hat, fentiekben túl pedig az egyes társaságok lényegi tartalmi jellemzői is hiányoznak a mintákból, amelyeket valamennyi mintában fellelhető általános Ptk.-ra való utalás nem pótolhat.

Tekintettel arra a tényre, hogy a szerződés minta szövege csak ott és annyiban bővíthető vagy változtatható, amennyiben maga a minta azt kifejezetten megengedi, illetve azon szövegrészek, amelyeknek a kitöltésére az adott társaság esetében nincs szükség, nem törölhető. Helyesebben törlés vagy módosítás esetén a szerződésmintával való cégalapítás kedvező szabályai nem alkalmazhatók, az egyedi konkrét ügyben való kifejezett tájékoztatás különös hangsúlyt nyer figyelemmel arra, hogy az okirati ellenjegyzéssel az ügyvéd tartalmilag tanúsítja, hogy a felek nyilatkoztak arról, hogy az okiratban foglaltak megfelelnek az akaratuknak. Ennek megfelelően az okirat ellenjegyzése előtt a feleket kifejezetten nyilatkoztatni kell arról, hogy az okirat tartalmát ismerik és az megfelel az akaratuknak, következésképpen az ellenjegyzés előtt fokozott tájékoztatási kötelezettség terheli az ügyvédet különösen azon kérdések tekintetében, amelyeket a minta vagy nem szabályoz, vagy amelyek felett a kitöltés automatizmusa okán elsiklik a gyakorlat, amely megfelelő és részletes tájékoztatás a tényleges ügyleti akarat alapjaként él.²⁶

Fentieket összegezve mind a Rendelet szerinti mintaokiratok, mind általános létesítő okiratok alkalmazása esetén az Üttv. és a Ptk. szabályai az ügyvédi megbízotti tevékenység széleskörű kiegészítő feladataira utalnak, amelyek közvetlen összefüggésben állnak a hivatásrend szabályaival és különösen az ügyvédi felelősség kérdéseivel és természetesen a gondos ügyellátás kötelezettségével.

---

²⁶ A felvázoltakkal kapcsolatban helyeselhető azon gyakorlat, amely a cégalapítást követő első változásbejegyzési eljárásban adott társaságra vetített módon a mintaokiratban az irreleváns részek törlését, az esetleges hiátusok pótlását, a releváns rendelkezések pontosítását végzi el, továbbá az adott társaság jellegzetességei okán a választottbírói út igénybevételeként lehetőségét rögzíti, valamint ügyszpecifikusan, adott esetben szindikátusi szerződések megkötését eszközözi.

2. A társaságalapítás további tagi és akaratati tényezői

A fenti – jogi képviselő közreműködésével megvalósított – jogalkalmazási folyamat első eleme a magyar jogi társaság tagjaira²⁷ vonatkozó kiinduló tételeinek feltárása, amelyet kiegészítenek az ágazati jogszabályok eshetőlegesen korlátai, amelyek elsődlegesen hitelezővédelmi okokból, illetve a kiskorúak védelmét előíró rendelkezésekből fakadnak.²⁸ A taggá válás szankciós jellegű korlátját képezi mindezek mellett ugyanakkor a Ctv. szabályai szerint, hogy a tagsági viszonytól eltiltott személyek szintén nem létesíthetnek tagsági viszonyt nyilvánosan működő részvénytársaság részvényesi minősége kivételével az eltiltást kimondó határozat jogerőre emelkedésétől számított, az eltiltó határozatban meghatározott időtartamban,²⁹ pontosabban fennálló részesedését nem növelheti többségi befolyást eredményező³⁰ módon.³¹

Az elkülönült jogalanyiságból fakadó visszaélésszerű magatartások szankcionálása évtizedes kihívása a jogrendszereknek,³² illetve a magyar jognak.³³ A Ptk.-ban rögzített, azonban a Ctv.-ben részletezett eltiltás jogintézménye ennek megfelelően a taggá válás különös feltételeként értelmezhető.³⁴ Az eltiltás jogkövetkezményére vezető visszaélésszerű magatartások tételes elemzése nélkül rögzíthetjük, hogy a Ctv. rendelkezései³⁵ gyakorlatilag a tag korábbi tagsági és/vagy vezető tisztségviselői minőségéből fakadó egyes jogsértéseinek olyan speciális jogkövetkezménye, amely új társasági tagsági viszonyba lépését,

²⁷ Ptk. 3:90. §, 3: 115. § (1) bekezdés

²⁸ BARZÓ Tímea: *Cselekvőképtelen, illetve korlátozottan cselekvőképes személyek részvétele a gazdasági társaságokban*. In: Gondosné dr. Pusztahelyi Réka (szerk.): Miskolci Konferenciák 2012. Jogi személyek az új Polgári Törvénykönyvben, Novotni Alapítvány, Miskolc, 2013, 23-32. o.

²⁹ Ptk. 3: 90. §

³⁰ MOHAI Máté: *A gazdasági társaságok tagjainak helytállási kötelezettségéről*, In: Magyar Jog, 2016/7-8. sz., 450-459. o., 450. o.

³¹ Sajátos eset fordul elő egyebekben a saját üzletrész tagoknak történő átadása esetén, amellyel kapcsolatban van olyan szerzői álláspont, amely ez esetben a vagyoni részesedés mértékének növelését a többségi részben meghaladó módon is elfogadja. Rögzítendő e körben egyebekben, hogy az eltiltás nem jár a már meglévő részesedés kényszerértékesítésének kötelezettségével. L. KENESEI Judit: *A cégeljárás új szabályai a Ptk. után*, In: Gazdaság és Jog, 2014/7-8. sz., 3-8. o., 6. o.

³² UJVÁRINÉ Antal Edit: *A tag (részvényes) helytállási kötelezettsége és felelőssége*, In: BARTA Judit – BARZÓ Tímea – CSÁK Csilla (szerk.): Magyarázat a kártérítési jogról, Wolters Kluwer, Budapest, 2018, 258. o.

³³ BODOR Mária: *A gazdasági társaság tagjainak és vezető tisztségviselőinek eltiltása*, In: Cég hírnök, 2019/5. sz., 1-4. o.

³⁴ MOHAI i.m. 450. o.

³⁵ Ctv. 9/B. § (1) bekezdés.

meglévő társasági részesedésének emelését zárja ki, a vezető tisztségviselői minőség mellett.³⁶ A tagra vonatkozó eltiltás a cégjegyzékbe bejegyzésre kerül, amely által a partnerválasztás ellenőrizhető. A Ptk. általános tagsági jogviszonyt tiltó rendelkezését tehát a Ctv. mint *lex specialis* nem általánosságban, hanem csak a fent meghatározott módon tiltja a tagsági viszony létesítését, fennálló tagsági viszony módosítását.

Az eltiltás jogintézményével és annak korábbi objektív szankcionálási alapállásával az Alkotmánybíróság a 16/2018. (X. 8.) AB határozat keretein belül foglalkozott, megsemmisítve a Ctv. eredeti 9/C. §-át.³⁷ Az Alkotmánybíróság döntésében alapvetően a vezető tisztségviselői minőséggel foglalkozott, indokolásának [78.] bekezdése így elsősorban a vezetői tisztségviselői magatartásokat elemezte, de az eltiltás lényegét a törvényes működés helyre nem állításának szankcionálásban látta, amely megállapítás nyilván a tagi minőség kérdésére is igaz. Ez a jogalkotási indok az Alkotmánybíróság szerint legitim és alkotmányosan korlátozhatja a vállalkozás szabadságát, ugyanakkor az objektív, kimentési lehetőség nélküli, automatikus szankcionálás nem állta ki az alkotmányosság próbáját. Az Alkotmánybíróság a 16/2018. (X. 8.) AB határozatához *Szívós Mária* alkotmánybíró párhuzamos indokolása e körben a társaságalapítással kapcsolatban lényeges megállapítást tesz, kiemelve „*hogy azoknak, akik céget alapítanak, vállalkozásba kezdenek, tisztában kellene lenniük azszal, hogy milyen követelményeket támasztanak velük szemben a vonatkozó jogszabályok, legyen az a Ctv. Vagy más jogszabály rendelkezése, így – a konkrét esetben – tisztában kell lenniük azszal, hogy magatartásuk milyen következményekkel járhat.*”

A tagi minőségre – és különösen az eltiltásra – vonatkozó szabályok tehát külön akaratú értékelést támasztanak a féllel szemben. Ezen körülmény különösen fontos annak tükrében, hogy a Rendelet szerinti szerződésmentával való cégalapítás esetében az általános utaló szabály a felek döntését befolyásoló módon kizárólag a Ptk.-ra mutat. Következésképpen a megfelelő döntések

---

³⁶ KENESEI i.m. 5-6.

³⁷ A Ctv. az alkotmánybírósági indítvánnyal támadott és a 16/2018. (X. 8.) AB határozattal megsemmisített 9/C. §-a: Ha a cég cégjegyzékből történő törlésére kényszertörlési eljárásban kerül sor, a cégbíróság – e törvényben meghatározott kivétellel – eltiltja azt a személyt, aki a kényszertörlési eljárás megindításának időpontjában vagy az azt megelőző évben vezető tisztségviselő, korlátlanul felelős tag, korlátolt tagi felelősséggel működő gazdasági társaságban többségi befolyással rendelkező tag volt. Az eltiltott személy a cég jogerős törlését követő öt évig nem szerezhet gazdasági társaságban többségi befolyást, nem válhat gazdasági társaság korlátlanul felelős tagjává, egyéni cég tagjává, továbbá nem lehet cég vezető tisztségviselője. E § szerinti szabályt kell megfelelően alkalmazni, ha a cég törlésére felszámolási eljárásban történő megszüntetést követően kerül sor, azonban a felszámolási eljárást kényszertörlési eljárás előzte meg.

meghozatala érdekében indokolt az eltiltásra vezető körülmények feltárása, ismertetése egyrészt a megfelelő kockázatvállaláshoz, másrészt a szerződésszegési helyzetek elkerüléséhez. Összegezve a fentieket rögzíthető, hogy az általános tagi minőség *korlátai* egyrészt objektív, a fél személyében rejlő ténykörülményekből fakadnak, így a kiskorúság, természetes személyi minőség, külföldi honosság, személyegyesítő társasági és költségvetési szervezeti forma, valamint összeférhetlenség, amelyek nélkülöznek szankciós aspektusokat. Az eltiltás valamely korábbi jogsértés jogkövetkezményeként eredményezi a jogképes személy, a társaságalapításban való részvételtől való kizárását, tagsági részesedés többségi befolyást eredményező növelését annak időbeli hatálya alatt.

Ahogy an apolgári jogi szerződések általában, úgy a társasági szerződés is magában hordozza a felek egymás érdekeinek és céljainak felismerését, továbbá ezen érdekek figyelembevételét, figyelemmel arra, hogy a felek közös konszenzusa, azaz a fentiek szerint kívánt megfontolt üzleti akarata eredménye a társaságalapítás, illetve az ott meghatározott gazdasági tevékenység, mint lényeges tartalmi elemekben való megállapodás. Következésképpen társaságalapítás során fokozottan érvényesül a jóhiszeműség és tisztesség elve az együttműködési és tájékoztatási kötelezettséggel együtt, ugyanakkor a felek magatartása ezen esetben azonos érdekpozícióból fakad és a megalapítandó társaságra tekintettel determinált.³⁸ A konkrét társasági szerződés megkötése előtt tehát a feleknek fel kell tárniuk, illetve megegyezésre kell jutniuk azon gazdasági célkitűzésről és tevékenységről, amelyet el kívánnak látni együttesen, következésképpen a társaságalapítás azonos irányú magatartásokat feltételez a felek részéről, azaz az érdekpozíciók azonosnak tekintendők.³⁹ E körben is indokolt a megfelelő jogi tájékoztatás megtétele és az azonos érdekpozíció kihangsúlyozása a felek irányába.

Annak ellenére, hogy a társasági szerződés esetében is a diszpozitív szabályozás a kiindulópont, azaz a társaság alapításának fundamentuma a társaság tagjainak magánautonómiája és szabad akaratelhatározása, a diszpozitív szabályozás határvonalai azonban korántsem olyan tágasak, mint a szerződési jogban.⁴⁰ A formakényszer, illetve a típuskényszer, a tőkeminimum kérdései, illetve az adott tevékenységre irányadó külön jogszabályok rendelkezései ezt a lehetőséget jelentősen szűkítik, illetve adott esetben ki is zárják. A bírói

---

³⁸ Egyszemélyes társaság esetében konszenzusról természetesen nem beszélhetünk, de az érdekfogalom, az abban hordozott tartalom ebben az esetben is a többszemélyes társaságokéval azonos.

³⁹ BÍRÓ György: *A szerződések típusításának jelentősége és lehetséges módjai*, In: BÍRÓ György (szerk.): *Szerződési alaptípusok*, Novotni Kiadó, Miskolc, 2003, 19. o.

⁴⁰ KISFALUDI András: *Kogencia vagy diszpozitivitás a társasági jogban*, In: *Gazdaság és Jog*, 2006/8. sz., 3-10. o.

gyakorlatnak is meghatározó a szerepe a diszpozitív szabályok értelmezésében és azok effektív korlátai felismerésében.⁴¹ Mindezek alapján nem csak a létesítő okiratok törvényi keretei teljesednek ki tartalommal a társaságalapítás során, hanem több esetben üzleti tervek is készülnek még a létesítő okirat megkötését megelőzően, a jövőre nézve rögzítve a célokat, a gazdasági tevékenység eredményelvárásait. Az akarati tényező feltárása során az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség teljesítésére az általános szerződés-kötéssel kapcsolatos normarendszer és elvárás megfelelően alkalmazandó. Lényeges különbség azonban, hogy tekintettel a törvény által meghatározott szigorú formai és tartalmi követelményekre, arra, hogy a társasági szerződés organizációs jellege okán új jogalanyt teremtsen,⁴² az információk körének egy része törvényben meghatározott, továbbá a tartalom meghatározásának szabadsága csak a törvényi keretek között érvényesülhet.⁴³

Az érdekek kölcsönös feltárása és a célokban rejlő alapkonszenzus egyfajta bizalmat feltételez a felek között, elvégre hosszú távú együttműködést eredményez a társasági szerződés megkötése, amely érdekazonosság és szükségképpen bizalmi kapcsolat mind a társasági szerződések lényeges ismérve a római kori *societastól* kezdve.⁴⁴ A fenti akarati tényező alapján kialakuló konszenzust követően a jogszabályi, különösen az ágazati jogszabályi keretek között meg kell határozni a kívánt *gazdasági tevékenységet* és *annak társasági formáját*, amely döntés meghatározza a társasági szerződés megkötésének további folyamatát. A társasági szerződés esetében elsődlegesen a végzendő tevékenység és az ezáltal a meghatározott társaság formájának kiválasztása az alapkérdés, mert ez a döntés determinálja azon kereteket, ahol a felek kiteljesíthetik a társulási és vállalkozási szabadságuk célkitűzéseit. Amennyiben tehát a két alapkérdés tekintetében konszenzus áll fenn, illetve egyszemélyes társaság esetében a döntés meghatározott, a társasági szerződés megkötésének törvényi lépéseit kell végrehajtani, illetve végrehajtatni a bejegyzés érdekében. Szintén ebben a körben kell eldönteni, hogy a már említett módon szerződés-mintát alkalmaznak a felek és jogviszonyuk egyéb szabályait külön, jellemzően *szindikátusi szerződésben* rendezik, vagy a Ptk. társasági jogi normái alapján járnak el a jövőben társasági

---

⁴¹ AUER i.m. 402-404. o.

⁴² NOCHTA Tibor: A gazdasági társaság alapítása. In: OSZTOVITS András (szerk.): A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok Nagykommentárja I. kötet, Opten Informatikai Kft., Budapest, 2014, 495. o.

⁴³ KISFALUDI András: *A jogi személy létesítése*, In: VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter (szerk.): A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal, CompLex Kiadó, Budapest, 85-90. o.

⁴⁴ SÁNDOR István: *A társasági jog római jogi gyökerei*, In: Gazdaság és Jog, 2000/5. sz., 3-6. o., 3. o.

jogi jogviszonyukban.⁴⁵

A társasági szerződés a benne hordozott célokra is figyelemmel ezzel szemben mindig tartós időintervallumot feltételez és eredményez, azaz a felek egymás közötti kapcsolatát hosszú időre meghatározza. A társasági szerződés, illetve az általa konstituált jogalany megszüntetésének is különleges módjai vannak, kógensen rendezve elsősorban a Ctv., illetve az 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szabályaiban, minden esetben jelentős időtényezőkkel számolva. Ezen megállapítások jelentőségét a felek hosszú irányú elköteleződése adja, amely a partnerválasztás szabadságának azon aspektusát emeli ki, amely a felek közötti bizalmi viszony és a társasági hűség alapelveivel együttesen a megfontolt társaságalapítást szorgalmazza, így a tájékoztatási kötelezettségnek az időtényező különböző aspektusaira is ki kell terjednie mindezek alapján.

3. A vagyoni hozzájárulás szerepe

A *mellérendeltség és egyenlőség klasszikus alapelve*,⁴⁶ és annak speciális társasági jogi alakzata, a *társult tagok egyenlőségének elve* alapján szükséges kitérni a vagyoni hozzájárulás szerepére. Ennek oka, hogy a polgári jogi jogintézményekben rejlő alapvető szabadság lényegesen nehézkesebben teljesezhető ki egy hierarchiára alapuló belső szervezetrendszerrel rendelkező jogalany esetében annak ellenére, hogy a társasági tagok esetében a társaságon belüli viszonyokban is a mellérendeltség és egyenjogúság egyértelmű kiindulópont,⁴⁷ illetve egyértelműen érvényesülő szempont. A társasági szerződésben a társaságalapítás, illetve a társaság működése során a tagok egymás közötti viszonya, illetőleg tag és társaság közötti jogviszony, illetve a társaság szervezete és működése vonatkozásában a fenti elvtől való eltérések nem csak lehetségesek, hanem alapvetően megfigyelhetők. A felek egyenrangúságának kérdése a működés során a létesítő okirat aláírását követően a társasági szerződés módosításának kérdéseit vetik fel, illetve speciális kérdésként megjelenik a kisebbségi jogok

---

⁴⁵ A szerződési joggal ellentétben tehát a társasági szerződések esetében ezek a fenti tényezők is behatárolják a felek akaratát, annak mintegy külső korlátait jelentik. A törvény alapvetése szerint ugyan a gazdasági élet kihívásaira leginkább a rugalmas, megengedő szabályozás adhat hatékony válaszokat a fenti korlátokon túl, amelyből fakadóan a magánautonómia korlátozása a társasági jogban a szerződési joggal egyezően is csak kivételes lehet, megfigyelhető, hogy a gazdasági élet szereplői a kiszámíthatóság érdekében sok esetben a kógens szabályozást preferálják, illetve nem térnek el a Ptk.-ban rögzített szabályoktól.

⁴⁶ LÁBADY Tamás: *A magánjog általános tana*, Budapest, Szent István Társulat, 2016, 107-112. o.

⁴⁷ KISFALUDI András: *A jogi személyek szabályozása az új Polgári Törvénykönyvben*, In: *Jogtudományi Közlöny*, 2013/7–8. sz., 333-342. o., 336-337. o.

vonatkozásában is. Ezen kérdések azonban a társaság működési körébe tartozók, így az alapítás során az akarati tényezőkre csak annyiban hatnak, amennyiben ezen jogintézményekről a félnek tudomása van, értve ezalatt, hogy a társasági szerződés módosítása nem feltételez az alapítással szemben konszenzust, illetve meghatározott szavazati arány alatt a kisebbséget védő bizonyos jogok biztosítása nem érvényesül.

Amennyiben a társasági taggá válás a fenti korlátok figyelembevételével nem ütközik akadályba, úgy a tagi minőségből fakadó jogokat és kötelezettségeket az egyenlőség elvének, mint kiindulópontnak alapul vételével, annak eltéréseivel lehet szabályozni. A törvényi kiindulópont szerint a társaságban gyakorolható szavazati jog mértéke a tag vagyoni hozzájárulásához,⁴⁸ a fél által vállalt kockázat mértékéhez igazodik. A vagyoni hozzájárulás a tagoktól elkülönült jogi személyiség gazdasági alapjaként a társaság *conditio sine qua non* feltétele,⁴⁹ amely lehet pénzbeli és nem pénzbeli hozzájárulás és funkciójából fakadóan nem visszakövetelhető.⁵⁰ A vagyoni hozzájárulás értéke, rendelkezésre bocsátásának módja és ideje, a társasági szerződés kötelező tartalmi eleme,⁵¹ teljesítésének elmaradása, szerződésszegésként értékelendő. A vagyoni hozzájárulás tekintetében egyértelműen le kell szögezni, hogy annak elsődleges funkciója az üzleti cél megvalósítása, illetve objektív alapként a tagsági jogok mértékének meghatározása a fentiek szerint.⁵² A vagyoni hozzájárulás és annak megosztása döntő módon meghatározza a felek kapcsolatát, mind a kockázatvállalás, mind a nyereségből való részesedés, mind a hosszútávú kapcsolatok későbbi döntéshozatalának kérdésében. Társaságalapítás esetében a felek ezen körülményeket egymás irányába feltárni tartoznak, és ekkor még konszenzussal döntenek a kérdésről, később azonban az egyhangúság a döntéshozatal során már inkább kivétel, amelyre, illetve az eltérés lehetőségére vonatkozóan, külön figyelemfelhívás indokolt.

A személyegyesítő társaságok estében az egyenrangúság, illetve az egyenlő értékű és mértékű szavazat a kiindulópont. Az eltérés semmisségi korlátja, hogy minden tagnak legalább egy szavazattal kell rendelkeznie, azaz a szavazati jogától

---

⁴⁸ Ptk. 3:110. § (2) bekezdés.

⁴⁹ NOCHTA Tibor: *A vagyoni hozzájárulás teljesítésének mellőzhetetlensége*, In: OSZTOVITS András (szerk.): *A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok Nagykommentárja I. kötet*, Opten Informatikai Kft., Budapest, 2014, 500. o.

⁵⁰ PAPP Tekla: *A vagyoni hozzájárulás kötelezettsége*, In: OSZTOVITS András (szerk.): *A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok Nagykommentárja I. kötet*, Opten Informatikai Kft., Budapest, 2014, 391-394. o.

⁵¹ Ptk. 3:5. § e) pont.

⁵² GADÓ Gábor: *A társasági és cégjogi szabályozás továbbfejlesztésének irányai*, In: *Gazdaság és Jog*, 2000/7-8. sz., 3-19. o., 8-9. o.

senkit sem lehet megfosztani.⁵³ A szabály indoka az ezen társaságtípusban fellelhető alapvető bizalmi viszonyok léte, az ezen társaságtípusokban leginkább megjelenő polgári jogi kötetmi jellegű viszonyok és szerződési jelleg törvényi elismerése, valamint a társasági jogi alapelvek megfelelő érvényre juttatása.⁵⁴

A korlátolt felelősségű társaság társasági szerződése a törzsbetét⁵⁵, illetve az üzletrész⁵⁶ fogalmaival határozza meg a felek alapvető jogait. Az üzletrész által érvényesül tehát az egyenrangúság, eltérés csak a vagyoni hozzájárulás által meghatározott módon lehetséges, azaz többlet hozzájárulás esetén a szavazati jog növekedhet, de minden tagnak legalább egy szavazattal ezen esetben is rendelkeznie kell.⁵⁷

A részvénytársaságok esetében hasonló logikát és rendezési elvet követ a törvény, rögzítve, hogy a társaságban gyakorolható tagsági jogokat a részvény, mint névre szóló, névértékkel rendelkező, forgalomképes értékpapír testesíti⁵⁸ meg.⁵⁹ A részvénytársaság – hasonlóan a korlátolt felelősségű társaság törzsbetét és üzletrész fogalmaihoz – alapesetben a törzsrészvényvel operál, amely negatívan közelít az egyenlő jogokhoz, amikor kimondja, hogy a törzsrészvény olyan részvény, amely nem tartozik az elsőbbségi-, a dolgozói-, a kamatozó-, a visszaváltható- vagy az alapszabályban nevesített egyéb részvényfajtába.⁶⁰ Mindebből az következik, hogy a részvénytársaság esetében a törzsrészvényen túli egyéb részvényfajtákkal lehetőség kínálkozik a tagok, azaz a részvényesek közötti jogok differenciálására, azaz a társaság elsőbbségi részvényt, dolgozói részvényt, kamatozó részvényt és visszaváltható részvényt, mint részvényfajtákat bocsájthat ki.⁶¹ Az egyenlőség kérdése tekintetében a legfontosabb jogintézmény az elsőbbségi részvény részvényfajtája,⁶² amely deklaráltan más részvényfajttával, azaz részvényessel szemben meghatározott előnyöket biztosít.⁶³ Minden

---

⁵³ Ptk. 3:143. §.

⁵⁴ FAZAKAS Zoltán József: *A közkereseti társaság az új Polgári Törvénykönyvben*, In: Gondosné dr. Pusztahelyi Réka (szerk.): Miskolci Konferenciák 2012. Jogi személyek az új Polgári Törvénykönyvben, Novotni Alapítvány, Miskolc, 2013, 103. o.

⁵⁵ Ptk. 3:161. §.

⁵⁶ Ptk. 3:164. §.

⁵⁷ BARTA Judit: *A korlátolt felelősségű társaság*, In: Majoros Tünde (szerk.): *Gazdasági társaságok a Polgári Törvénykönyvben*, Patrocinium, Budapest, 2016, 159-164. o.

⁵⁸ Ptk. 3:213. §.

⁵⁹ Megjegyzendő e körben, hogy részvénytársaságtól eltérő társaságok eseteiben, tilos a tagsági jogról értékpapír kibocsátása: Ptk. 3:11. §.

⁶⁰ Ptk. 3: 229. § (1) bekezdés.

⁶¹ Ptk. 3:228. § (1) bekezdés.

⁶² Ptk. 3:230. §.

⁶³ HARSÁNYI Gyöngyi: *Részvényfajták*, In: Majoros Tünde (szerk.): *Gazdasági társaságok a Polgári Törvénykönyvben*, Patrocinium, Budapest, 2016, 206–209.o.

elsőbbség fogalmi jellemzője tehát az általánostól való eltérésben ragadható meg és mint ilyen, szükségképpen az egyenlőség elvének áttörését jelenti. A dolgozói részvények tekintetében mind a tárgy, mind pedig a fél minősége jelenthet eltérést az általános szabályoktól. A tárgyra vonatkozóan az ingyenesség jelentheti a fél egyenlőségtől való eltérést, a tagi jogviszony oldaláról nézve pedig a munkaviszony alapfeltételét tartalmazza, azaz a társaság tagjává csak a társasággal meghatározott jogviszonyban álló személy válhat.⁶⁴ A kamatozó részvény fogalmából adódóan meghatározott mértékű kamatra is jogosít az osztalékon felül.⁶⁵ Végezetül megemlíthető, bár a gyakorlatban mindeddig nem volt jellemző, hogy a részvénytársaság a fentiekben meghatározottakon túl, más részvényfajta kibocsátását is megteheti, amennyiben az alapszabályban meghatározza az azokban megnyilvánuló tagsági jogok tartalmát és mértékét,⁶⁶ amely szabályozás indokát a Ptk. dispozitív alapállásában lelhetjük fel.⁶⁷

4. A szerződésszegés, a felelősség és a helytállás a társaságalapítás során

A tagok, azaz felek társaságalapításuk során vállalt kötelezettségeik különös súlyát adja, hogy a vagyoni hozzájárulás teljesítésével vállalt kötelemük nem csak a megalapítandó társaság üzleti kockázatának viselésére terjed ki, hanem mind az alapítás, mind a működés során egy rendkívül összetett felelősség és helytállási kötelezettség viselését is magában hordozza. A társaságalapítás során a tagok egymás irányában vállalnak jogokat és kötelezettségeket, amelynek a kedvezményezettje a létrehozandó társaság.⁶⁸ A kedvezményezett minőség ugyan nem jelent a taggal szembeni külön féli minőséget, ugyanakkor a vállalt kötelezettségek megszegése szerződésszegésnek, és az ezzel okozott kár szerződésszegéssel okozott kárnak minősül.

Szerződésszegés esetében a Ptk. általánosságban, valamennyi szerződés esetkörére alkalmazandó fogalmat ad rögzítve, mégpedig hogy a szerződés megszegését jelenti bármely, azaz nem csak és kizárólag jogszabályban vagy szerződésben rögzített kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása.⁶⁹ A szerződésszegés eredményelvű megközelítése alapján a szerződés nem, vagy

⁶⁴ Ptk. 3:236-237. §.

⁶⁵ Ptk. 3:238. §.

⁶⁶ Ptk. 3: 240. §.

⁶⁷ VEZEKÉNYI Ursula: *Egyéb részvényfajták*, In: OSZTOVITS András (szerk.): A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok Nagykommentárja I. kötet, Opten Informatikai Kft., Budapest, 2014, 768. o.

⁶⁸ UJVÁRINÉ i.m. 251. o.

⁶⁹ Ptk. 6:137. §.

nem megfelelő tartalmú teljesítésének bekövetkezte, a vállalt kötelezettség teljesítésének részben vagy egészben való elmaradása jelenti a szerződésszegést. Tényszerű, a teljesítés fenti rendellenessége vagy részbeni fogyatékosága miatt nem vagy nem teljesen nyer kielégítést a szerződésben rögzített jogosulti teljesítési érdek.⁷⁰ A szerződésszegést okozhatja a szerződést kötő felek bármelyikének, vagy mindegyikének magatartása, tevékenysége, vagy mulasztása, akár a szerződésben nem nevesített kötelezettség elmulasztásával is, szerződésszegésre vezethet a feleken kívül álló jogi tények, események, körülmények bekövetkezte egyaránt, továbbá harmadik személyek tevékenysége, vagy mulasztása, illetve ezen körülmények együtthatása. A szerződésszegés tehát a szerződésben rögzített teljesítési érdekekhez kötött, társasági szerződés esetében az abban rögzített teljesítési érdek a gazdasági tevékenységhez kötött fél általi váromány és cél, amely szerződésszegés útján sérelmet szenved, illetve szenvedhet. A törvény mindezeknek megfelelően a *társasági híűség elvének* talaján mondja ki,⁷¹ hogy a felek egymással, illetve a társaság szerveivel kötelesek együttműködni, nem fejthetnek ki olyan tevékenységet, amely a társaság céljainak elérését veszélyezteti.⁷² Ezen premissza pedig a klasszikus polgári jogi mérce szerinti eljárás követelményét állítja a felek elé,⁷³ amely alapján az esetleges szerződésszegési esetek is megítélhetővé válnak.

A nyilvántartásba vételi eljárást megelőzően, illetve az alatt bekövetkező szerződésszegések gyakorlatilag meghiúsíthatják a létrehozandó gazdasági társaság bejegyzését, így azok alapvetően teljes szerződésszegésként értékelhetők. A társasági szerződésben meghatározott tárgyak, tartalmi elemek, vállalt szolgáltatások teljes egészében a jogalanyhoz kötöttek, így jogilag ezen vállalatok megítélésém szerint *oszthatatlannak* minősülnek. A bejegyzést követően előálló szerződésszegések azonban már nem feltétlenül jelentik a szerződésszegés teljességét (azaz nem részleges jellegét), e körben az orvoslás iránti eszközök különös jelentőséggel bírnak. A közbenső szerződésszegés, ami a tartós jogviszonyokkal szoros összefüggésben áll, elképzelhető a társasági szerződés esetében is, de semmiképpen sem a kötelező tartalmi elemek vonatkozásában. A kötelező tartalmi elemek tekintetében a fél akkor is szerződésszerűen köteles eljárni, amennyiben a másik fél közbenső szerződésszegést követ el, mert a társaság létét veszélyezteti az ezzel ellentétes magatartás. Ezen esetek közül kiemelkedő a vagyoni hozzájárulás teljesítési

---

⁷⁰ VÉKÁS Lajos: *A szerződési jog általános része*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2016, 227. o.

⁷¹ UJVÁRINÉ i.m. 252. o.

⁷² Ptk. 3:88. § (3) bekezdés

⁷³ NOCHTA Tibor: *A jóhiszeműség és tisztesség elvének érvényesüléséről a társasági jogviszonyokban*, In: *Gazdaság és Jog*, 2017/2. sz., 3-8. o.

kötelezettségének fentebb tárgyalt kérdése. Az előzetes szerződésszegés a társasági szerződés esetében egyes fél által a társaság irányába vállalt kötelezettségek esetében értelmezhető, amelynek jogkövetkezménye lehet a szerződést szegő fél, mint tag kizárásához vezető eljárás megindítása a bejegyzést követően.

A szerződésszegés jogkövetkezményei közül a természetbeni teljesítéshez való jog alapvetően alkalmazható, elvégre a felek által létrehozott társaság érdekei ezt megkövetelik, ugyanakkor a kedvezményezett pozícióban értelemszerűen nem a másik fél, hanem a társaság áll. A felek érdeke a társaság léte és működése, ezáltal a szerződésszegő fél teljesítése a társaság irányába közvetett módon szolgálja a nem szerződést szegő fél érdekeit. Jellemző ebben az esetben a másik fél, vagy a vezető tisztségviselő által tűzött teljesítésre vonatkozó *póthatáridő* megfelelő alkalmazása. A *visszatartási jog* gyakorlása a társasági szerződés megszegésének jogkövetkezményeként nem értelmezhető, mert a felek érdekpozíciója azonos, azaz a felek között szolgáltatás- ellenszolgáltatás klasszikus kapcsolata nem áll fent, így a visszatartási jog alapja hiányzik. A visszatartási jog ennek megfelelően legfeljebb a szindikátusi szerződés esetében tölthet be jogkövetkezmény szerepet. A harmadik szerződésszegési jogkövetkezmény, azaz az elállás és a felmondás már a szerződést megszüntető jogkövetkezmény, nevesítetten a személyegyesítő társaságoknál jelentkezik, és ebben az esetben is csak akkor alkalmazható, ha a jogosult teljesítési érdeke, jelen esetben a társaságban betöltött féli, tagi minősége a szerződésszegésből fakadóan megszűnt. Szerződésszegéstől függetlenül is a személyegyesítő társaság társasági szerződése felmondható, amennyiben bármely egyéb okból érdekmúlás következik be. E jog egyebekben a tag hitelezőjét is megilleti.⁷⁴ A fedezeti ügylet a társasági szerződés esetében annak fogalmi jellemzői, illetve a visszatartási jognál kifejtett ellenérdekű érdekpozíció hiánya okán szintén nem értelmezhető. A szerződésszegések esetében a leginkább érvényesített és leghangsúlyosabb kártérítés jogkövetkezménye a polgári jogi szerződésekkel azonos módon, azonos kimentési feltételek mellett értelmezhető és vonható le. A nevesített szerződésszegések tekintetében a késedelemre vonatkozó rendelkezések az általános szabályokon túl a féli minőség megszűnésének eredményét is magukban hordozzák,⁷⁵ amennyiben a fél a társasági szerződésben vállalt vagyoni hozzájárulását az előírt időpontig nem szolgáltatja. A késedelembe esett tagot az ügyvezetés a teljesítésre harmincnapos határidő tűzésével és a jogkövetkezmények feltüntetésével köteles felszólítani, a felszólítás eredménytelensége a határidőt követő nappal a tagi minőség megszűnését vonja

---

⁷⁴ Ptk. 3:140. §.

⁷⁵ UJVÁRINÉ i.m. 253. o.

maga után azzal, hogy az így okozott károkat a társaságnak a szerződésszegés szabályai szerint kell megtéríteni. Ebben az esetben is látható, hogy a törvény annak ellenére, hogy a társaság a társasági szerződésnek nem alanya, nem a felek javára való kártérítést eszközli, mint jogkövetkezményt. A szerződésszegés eredményeképpen esetlegesen megtérülő kár eredménye mindezeknek megfelelően csak közvetetten hat a nem szerződésszegő felekre. A hibás teljesítés és annak féli vagy társasági jogi jogkövetkezményeinek levonása alapvetően a nem vagyoni hozzájárulás szolgáltatásának esetében képzelhető el. Bár nem a felek közötti társasági szerződésre vonatkozó szabály, de hangsúlyosan megemlítendő, hogy azok a felek, akik valamely fél nem pénzbeli vagyoni hozzájárulását tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadták el,⁷⁶ az ebből eredő károkért a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást teljesítővel egyetemlegesen felelnek a társasággal szemben a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint.⁷⁷ A teljesítés lehetetlenné válása szintén alkalmazható, amely esetben is alapvetően a társasági szerződés megkötése és a szerződés teljesítése közötti időben a lehetetlenség oka értelemszerűen kiküszöbölhető vagy megszűnhet. A teljesítés megtagadása a teljesítési szándék végleges hiánya, azaz teljes szerződésszegés a társasági szerződés esetében is megfelelően alkalmazható.

Társaságalapítás során sajátos szerződésszegés a társulási korlátra vonatkozó szabályok megsértése,⁷⁸ azaz a féli minőséggé válás korlátainak tudatos negligálása. Ezen kérdéseknek elsősorban a tagi minőséggel és különösen az eltiltással kapcsolatban van rendkívüli jelentősége, azaz amikor egy eltiltott személy nem vehet részt cégalapításban, helyette más személy jár el. Nyilvánvaló ebben a körben, hogy ezen más személy akarata a társaságalapítás tekintetében valójában véve nem létező akarat. Ilyen eljárásoknak alapvetően büntetőjogi jogkövetkezményei vannak az érintett eltiltott és a tagsági jogviszonyt látszólag vállaló felek esetében. Polgári és társasági jogi szempontból nem mentesül a felelősség alól a látszólagos tag arra hivatkozva, hogy valós ügyleti akarata a társaság alapítására nem volt, azaz a fentebb tárgyalt személyi és vagyoni jogkövetkezmények nála állnak be.

Hasonló egyedi szerződésszegés lehet a mellékszolgáltatás, egyéb kötelezettségvállalás teljesítésének elmulasztása, igaz, ez a személyes közreműködés jellemzően a működés során fordul elő.⁷⁹

A gazdasági társaság alapításának bejelentésére és a nyilvántartásba vételi

---

⁷⁶ UJVÁRINÉ i.m. 254-255. o.

⁷⁷ Ptk. 3:99. § (2) bekezdés

⁷⁸ UJVÁRINÉ i.m. 251-252. o.

⁷⁹ UJVÁRINÉ i.m. 252. o.

kérelemről történő döntéshozatalig terjedő időszakában, az *előtársaság* létszakában a felek által megkötött társasági szerződés bírói kontroll alatt áll. Az előtársaság időszakában, a nyilvántartó bíróságnak történő bejelentés és a nyilvántartásba vételi kérelemről való döntéséig a felek a benyújtott társasági szerződéshez kötve vannak, azon csak bizonyos jogi tények, illetve bírói aktusok esetében képzelhető el változás. Ebben a létszakban tehát a magánautonómia és a felek rendelkezési joga a társasági szerződésben korlátok közé szorított. A nyilvántartó bíróság jogerős bejegyzését követően a létszak megszűnik, az előtársaságként kötött jogügyletek a társaság jogügyleteinek minősülnek. Ellenkező esetben, értve ezalatt a felek általi visszavonás esetét is, a működést haladéktalanul meg kell szüntetnie a társaságnak, amely kötelezettség megszegéséért okozott károkért a vezető tisztségviselők a kontraktuális felelősség szabályai szerint felelnek.⁸⁰ Az előtársasági létszak bejegyzés elutasítása miatti megszűnése esetén harmadik személyekkel szemben a társasági szerződésben rendelkezésre bocsájtott vagyon elégtelensége okán a felek egyetemlegesen kötelesek helyt állni a vagyoni hozzájárulásuk erejéig.⁸¹ Korlátozott tagi felelősséggel, helyesebben helytállással létrehozni kívánt társaság esetében amennyiben a tag helytállása ellenére ki nem elégített követelések maradtak fenn, úgy a vezető tisztségviselők kötelesek ezen követelésekért korlátlanul és egyetemlegesen helytállni.⁸² Az előtársasági létszak önmagában változtatja a tag helytállási kötelezettségén, az gyakorlatilag a társaság jogutód nélküli megszűnése esetén irányadó szabályok szerint alakul,⁸³ amelyre, illetve a fenti szerződésszegési helyzetekre vonatkozó külön tájékoztatás tehát szintén különösen indokolt.

Záró gondolatok

A társaság egyszerre szerződés és jogalany, azaz kettős természetű jogintézmény.⁸⁴ E kettősség értelmezési konfliktus helyzeteket generál, amelyek csak nehezen oldhatók fel, a törvény értelmezési pontjain túl a *ratio legis*, illetve a gazdasági törvényszerűségeket is alapvetően segítségül kell hívni. A szabályozás ilyen kettőssége végső esetben elvezethet oda, hogy egy társasági szerződés törvényi kötelező tartalmi elemei egy szerződésmintában kerülnek rögzítésre, de

---

⁸⁰ Ptk. 3:101. § (4) bekezdés

⁸¹ Ptk. 3:101. § (5) bekezdés

⁸² WELLMANN György: *Az előtársaság, elő jogi személy jogalanyiságáról*, In: Cég hírnök, 2003/12. sz., 5-6. o.

⁸³ UJVÁRINÉ i.m. 255. o.

⁸⁴ MISKOLCZI BODNÁR Péter: *Társasági jog a Ptk.-ban*, In: Gazdaság és Jog, 2000/1. sz., 3-8. o., 5. o.

a tényleges társasági szerződés, a felek társasággal kapcsolatos jogviszonyai a maguk teljességében egy nem nyilvános szindikátusi szerződésben kerülnek rögzítésre.⁸⁵

Tekintettel arra a tényre, hogy a Ptk. társadalomszemlélete, emberképe alapvetően a jogaival öntudatosan és szabadon élő polgárban gyökerezik, amely által a polgár és végső soron a polgárok által létrehozott gazdasági társaságok igényeit hivatott szolgálni és kielégíteni,⁸⁶ a társaságalapítás során elsődleges kérdéskörként jelentkezik a felelős, megfontolt tagi döntések, társasági jogi kötelezettségvállalások kérdéseinek tisztázása. Az összetett, kötelmi jogi intézményekkel is részben átitatott, több jogforrásban fellelhető differenciált szabályozás okán a jogi képviselő részletes tájékoztatása a megfontolt ügyleti akarat érdekében ezért kiemelt jelentőséggel bír már csak abból a szempontból is, hogy a társaságalapítás hosszú távú elköteleződést jelent a tagok egymás közötti viszonyán túl a társaság irányába, a társaság gazdasági szerepvállalása okán pedig az ezen körön kívül álló harmadik személyek, jellemzően a hitelezők felé. Ezen körülmények együttese a megfontolt tájékoztatáson alapuló tagi akarral együttesen vezet el ugyanis a megfontolt döntéseken, azaz a gazdasági ténytérületeken túl a jogi ismereteken is alapuló, a tagokat, a társaságot, a hitelezőket egyaránt védő felelős társaságalapításhoz. A fentieket összegezve rögzíthető, hogy a gazdasági társaságok alapítása során a fenti okokból hangsúlyosan jelenik meg az eljáró jogi képviselő fokozott tájékoztatási kötelezettsége. A hivatásrendi normák alapján az eljáró jogi képviselő az adott egyedi ügyre vonatkozó valamennyi jogszabály tartalmáról való tényleges tájékoztatást és kioktatást kell eszközölnön, ezáltal teljesítve a gondos ügyellátás feltételét. Az adott társaságalapítás kizárólag ezen tájékoztatásra adott válaszok és egyértelműen feltárt ügyleti akarat ismeretében lehetséges. A megfelelő tájékoztatás, túl azon, hogy a hivatásrendi normáknak való megfelelést szolgálja, előmozdítja a felelős, valamennyi tény és jog ismeretén alapuló társaságalapítást.⁸⁷

---

⁸⁵ A szindikátusi szerződésről bővebben lásd: VERESS Emőd: *A szindikátusi szerződés*, HVG-ORAC – Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet, Budapest, 2020

⁸⁶ SÁRKÖZY Tamás: *Az új Ptk. szövegtervezetéről a gazdasági jog oldaláról*, In: *Gazdaság és Jog*, 2007/1. sz., 3-7. o., 7. o.

⁸⁷ Egyben árnyalja azt a közvéleményben jelentős mértékben jelen lévő képet, amely szerint többek között a Rendelet szerinti mintaokiratok kitöltése nem indokolja jogi képviselő eljárását.